

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)
SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca)
SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania W. S. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 stycznia 2011 r.,
zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 czerwca 2010 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 8 czerwca 2010 r. oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. z dnia 8 kwietnia 2010 r., oddalającego odwołanie W. S. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 lutego 2010 r. ponownie ustalającej wysokość emerytury od 1 stycznia 2009 r. Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2010 r., na wniosek organu rentowego, Sąd Apelacyjny uzupełnił wyrok z 8 czerwca 2010 r. w ten sposób, że odstąpił od obciążania wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego. Sąd odwoławczy uznał bowiem, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c. z tej przyczyny, iż „zastępstwo procesowe organu ZUS

polegało na jednorazowym uczestnictwie na rozprawie apelacyjnej, w toku której pełnomocnik podjął tylko jedną czynność procesową (złożył wniosek o oddalenie apelacji wnioskodawcy i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego)". Według Sądu Apelacyjnego, „powyższe nie wymagało szczególnych przygotowań do rozprawy”, co „przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej wnioskodawcy (wysokości pobieranej emerytury)”, pozwoliło na odstąpienie od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

W zażaleniu na to postanowienie organ rentowy, zarzucając naruszenie art. 98 k.p.c. i art. 102 k.p.c., wniósł o jego zmianę i o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Według organu rentowego, ocena, czy zachodzi wypadek wyjątkowy w myśl art. 102 k.p.c., nie może być dowolna. Zdaniem żalącego, sytuacja majątkowa ubezpieczonego, który pobiera emeryturę w wysokości 1.361,45 zł brutto, pozwala na poniesienie kosztów procesu w wysokości 120 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 102 k.p.c. stanowiący, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów, albo nie obciążać jej w ogóle kosztami, ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Jest zatem rozwiązaniem szczególnym, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on jednak pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, LEX nr 7366, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2007 r., V CSK 292/06, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07 niepubl.). Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest zatem suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2006 r., III CK 221/05, LEX nr 439151). Zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być

oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 r., III CZ 223/73, LEX nr 7379).

W świetle powyższego zażalenie organu rentowego należy uznać za nieuzasadnione, albowiem Sąd Apelacyjny, biorąc pod uwagę zarówno przebieg postępowania apelacyjnego, jak i sytuację majątkową ubezpieczonego, nie wykroczył poza swoje uprawnienia jurysdykcyjne, oceniając że w tych okolicznościach zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 102 k.p.c. pozwalający na nieobciążanie wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu przed tym Sądem.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.)